

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 4. Impugnatur aliter eadem sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

neque destructiva gratiae; ergo, ut gratia non destruat pro libito voluntatis, requiritur, quod voluntas non omitat; sed tunc non datur aliud non omittere, nisi facere actum; ergo, ut gratia non destruat pro libito voluntatis, requiritur exercitium voluntatis positivo, ac proinde talis conservatio, sive perseverantia gratiae dependet ab exercitio positivo voluntatis; ergo dicere, quod si gratia non expellitur, aut destruitur, voluntati imputatur, & tribuitur gratiae perseverantia, & conservatio, & dicere, quod non tribuitur positive, sed negative, est inconsequentia.

373. Ex dictis apparet manifestè, Recentem istum assumere eandem solutionem, quam rejicit. Ratio est, quia ex una parte docet, gratiae conservationem nullatenus dependere, neque adhuc à posteriori ab actu præcepto, ex alia verò parte solvit argumentum dicens: non obstat libertati, quod gratia stare non possit, quin efficiat actum præceptum, quia in manu voluntatis est gratiae expulsiō, & destructio. In hac secunda parte assumit solutionem, quam in prima rejecit. Ratio est, quia non potest esse in manu voluntatis destructio gratiae, sive omisiō libera, quin sit in manu voluntatis talis non destructio, sive talis non omisiō, sed talis non omisiō, sive talis non destructio est actus præceptus; ergo nequit esse in manu voluntatis talis destructio libera, quin sit in manu voluntatis actus præceptus; ergo gratiam non destrui pro libito voluntatis pender ab actu præcepto, ac proinde non destructio, perseverantia; sive conservatio gratiae pender ab actu præcepto; ergo in hac secunda parte admittit iste Recentior solutionem, quam rejicit.

74. Contrà tamen 1. Sive sit eadem via, ut ipse judico, & probavi, sive diversa, qua solvitur argumentum allatum, uterque Recentior reddit solutionem, docens, gratiam connexam cum actu non obstat libertati, quia in manu voluntatis est, eam expellere, & destrui, sed hoc falsissimum est; ergo falsissima est etiam utriusque solutio. Probat. ant. Ut sit in manu voluntatis destrui gratia pro libito suo, requiritur, quod sit in manu voluntatis, eam pro libito suo non destrui; ergo &c. Prob. min. Ut sit in manu voluntatis gratiam pro libito suo non destrui, requiritur, quod sit in manu voluntatis non omittere; atqui non est in manu voluntatis non omittere; ergo &c. Probat. min. Non omittere est facere actum; sed non est in manu voluntatis facere actum; ergo non est in manu voluntatis non omittere. Probat. min. Voluntas non potest facere actum, quin conservetur gratia; sed non est in manu voluntatis, quod conservetur gratia; ergo &c. Probat. min. Neque est in manu voluntatis per libitum omisiōnis, neque per libitum actus, ut constet ex dictis; ergo &c.

375. Contrà 2. Conservatio gratiae, ut fatentur

Adversarij, est actio Dei, non suspendenda secundum præsentem divinam legem, nisi propter peccatum, quod in præsentem est omisiō actus, ac proinde conservanda secundum eandem divinam legem per non peccatum; quod in præsentem est ipse actus; atque exinde arguitur, gratiae conservationem pendere à priori ab actu, ac proinde dari mutuam prioritatem inter actum, & gratiam ut conservatam; quandoquidem gratia etiam ut conservata est prior à quo ipso actu; ergo &c. Probat. min. Si gratia conservaretur ex eo, quod daretur actus, esset hæc vera causalis; ideo Deus conservat gratiam, quia datur actus; deinde etiam esset vera ista causalis: ideo datur actus, quia datur gratia, ut conservata; quandoquidem gratia, ut conservata, est principium per se actus; ergo &c.

SECTIO IV.

Impugnatur aliter eadem sententia.

376. Hucusque probavimus, non servari libertatem, quando voluntas vult actum præceptum, si gratia sit principium per se talis actus; nunc ostendemus, non stare libertatem, quando voluntas omittit actum. Sic arguo: voluntas non omittit cum potestate proxima ad actum, ut fatentur Adversarij, etenim, quando omittit, caret gratia, quæ apud Adversarios est constitutiva potestatis proximæ ad actum; ergo non omittit libere. Probat. consequ. Si omitteret libere, maxime, quia non habere gratiam, imputatur libertati, ac proinde carens liberè gratia, caret liberè actu, sicque liberè omittit; sed fundamentum istud est falsum; ergo. Probat. min. Non potest imputari voluntati, quod non habeat gratiam in eo instanti, quin imputari possit voluntati, quod illam haberet in eo instanti; sed voluntati imputari non potest, quod habeat gratiam in illo instanti; ergo &c. Probat. min. Si posset voluntati imputari, quod haberet gratiam in eo instanti, maxime, quia voluntas liberè posset non omittere, sive, quod idem est, elicere actum; sed non potest liberè elicere actum, cum non habeat gratiam ad illud eliciendum requisitam, & omisiōne impossibilem; ergo &c.

377. Confirmat. 1. Ut voluntas acquirat aliquid per omisiōnem, requiritur, quod habeat id, quod essentialiter prærequiritur ad non omisiōnem; sic, ut acquirat gloriam per meritum, requiritur, quod præhabeat auxiliū per se requisitum ad efficiendum opus meritorium; & ut acquirat terminum per actionem, requiritur, quod præhabeat auxiliū per se requisitum ad eliciendam actionem; atqui, quando voluntas omittit, non præhaberet gratiam per se requisitam ad non omittendum; ergo, quando voluntas omittit, non potest non omittere.

Confirmat. 2. Quando voluntas omittit, habet

habet pro signo priori actum primum proximum ad omittendum; nequit enim dari actus secundus, qualis est omisio, quin pro signo priori præcedat actus primus proximus, qualis est potentia proxima ad omittendum; atqui potentia proxima ad omittendum dicit carentiam gratiæ; ergo, quando voluntas est in actu primo proximo ad omittendum, habet carentiam gratiæ; atqui, quando voluntas habet carentiam gratiæ, non potest non omittere, cum non omittere sit facere actum, quem voluntas nequit facere sine gratia concurrente, ut principio per se, ad illum eliciendum; ergo &c.

378. Confirmat. 3. Voluntas omittens caret actu gratiæ, & conservatione pro libito suo, ut ajunt Adversarij, nempe pro libito omisionis; ergo potest non carere pro libito suo gratiâ, actu & consuetudine: assignent igitur hoc libitum Adversarij. Video assignare non posse aliud libitum, nisi non omisionem, non peccatum, sive actum, quod quidem in præsentem idem est realiter. Modò sic, atqui actus non est libitum, medio quo posset voluntas non carere pro libito suo gratiâ, actu, & conservatione; ergo &c. Probat. min. Ut detur actus, debet præcedere per nos in voluntate gratia, & conservatio cum gratia, ut conservata sit principium per se actus; ergo actus non potest esse libitum, medio quo posset voluntas non carere pro libito suo actu, gratiâ, & conservatione: sed, quod voluntas independentem à libito suo caret actu, gratiâ, & conservatione, necessario omittit; ergo &c.

379. Respondebis ex Muniſſa, potestatem non peccandi, quam habet voluntas omittens, potestatem esse, media qua in actu primo habet homo in sua manu retinere gratiam, media Dei conservatione, & mediâ gratiâ actuum. Optima fanè responsio; sed quæ magis auget, quam minuat difficultatem; quod sic ostendo. Per te voluntas non potest habere actum, quin habeat gratiam, neque gratiam, quin detur conservatio gratiæ; ergo, si non sit sub voluntatis potestate conservatio gratiæ, neque erit sub potestate voluntatis gratia, neque actus; atqui per te conservatio gratiæ non est sub potestate voluntatis; ergo neque gratia, neque actus; sed, quando non est sub potestate voluntatis neque gratia, neque actus, voluntas omittens actum necessario omittit; ergo &c.

380. Confirmat. Conservatio gratiæ, & actus, ut patet ex responsione, servant inter se ordinem prioris, & posterioris, ita, ut conservatio sit prior gratiâ, & gratia prior actu, atque è converso actus posterior gratiâ, & gratia posterior conservatione. Unde, licet Adversarius dicat, voluntatem omittentem habere in sua potestate, mediâ gratiâ, actum, & gratiam media Dei conservatione; dum caret mediò, quo habeat in sua potestate conservationem, quæ est prior omnibus, nihil facit.

Ratio est evidens, quia, si non sit sub potestate voluntatis habere conservationem Dei, consequenter non erit habere sub ejus potestate, media conservatione, gratiam, & mediâ gratiâ actum; atqui, quando voluntas omittit, nullum est assignabile libitum, ratione cuius habeat sub ejus potestate conservationem Dei; ergo nullum est assignabile libitum, ratione cuius habeat sub ejus potestate gratiâ; atqui, si non habet in sua potestate gratiam, necessario omittit; ergo &c.

Si dicas, voluntatem media potestate, quæ habet ad non peccandum, habere in sua manu conservationem gratiæ, quia Deus habet legem de non cessando à tali conservatione, nisi propter peccatum, ac proinde habet legem continuandi in eadem gratiæ conservatione propter non peccatum. Contrà tamen 1. Talis potestas ad non peccandum est chymæra; ergo est responsio nulla. Probat. ant. Potestas ad non peccandum, in nostro casu, est potestas ad faciendum actum; sed hæc potestas tunc non datur; ergo &c. Probat. min. Potestas ad faciendum actum per se constituitur per gratiam; sed tunc voluntas non habet gratiam, cum actus primus proximus ad omittendum dicat carentiam gratiæ; ergo tunc non habet potestatem ad non peccandum.

Contrà 2. In sententia illorum Thomistarum, qui solum requirunt physicam præmotionem ad eliciendum actum, non verò ad eliciendam omisionem, voluntas omittens, non omittit liberè, ut docet Adversarius contra Thomistas; ergo neque in illius sententia, quæ requirit gratiam ad efficiendum actum, licet eam non requirat ad eliciendam omisionem, voluntas omittens liberè omittit. Probat. conseq. Ideo in sententia Thomistarum voluntas non omittit liberè, quia non potest habere pro libito suo physicam præmotionem requisitam ad non omisionem, sive ad actum; atqui in nostro casu voluntas omittens nequit habere pro suo libito gratiam requisitam ad non omisionem, sive ad actum; ergo &c. Probat. min. Ideo voluntas nequit habere pro libito suo physicam præmotionem requisitam ad non omisionem, sive ad actum, quia est principium per se requisitum ad talem non omisionem, sive actum, & principium per se non acquiritur per suum effectum, sed ad illum præsupponitur; atqui gratia habitualis, est etiam apud Adversarios principium per se requisitum ad talem non omisionem, sive actum; ergo &c.

Contrà 3. quando voluntas omittit, caret simul conservatione gratiæ, potestate proxima, & actu. Rogo nunc. Quomodo potest habere hæc omnia? Respondebis, voluntatem his omnibus carere pro suo libito omisionis. Contrà tamen. Ut voluntas possit carere his omnibus pro libito aliquo suo, necessè est, ut pro alio libito suo possit illis non carere, aliter non esset libera ad eandem, & non

& non cendum illis pro suo libito. Rogo igitur Adversarios, ut assignent libitum, medio quo voluntas posset his omnibus non carere? Etenim, dum tale libitum non assignent, responsiones erunt verba, præterea nihil. Tale autem libitum inassignabile esse apparet: exinde, quod solum est excogitabile in eo casu duplex libitum voluntatis; nimirum omisio, & actus, ex quibus neutrum assignari potest, non quidem omisio, quia hæc potius ducit ad exclusionem actus, gratiæ, ejusque conservationis, quam ad horum positionem; non deum actus, quia ad actum gratia, & ejus conservatio jam debent præsupponi; ergo &c.

384. Arguo præterea, contra Adversarios, voluntas in sensu composito omnium principiorum non potest omittere; ergo necessario facit actum; ergo, quando caret principijs ad actum, necessario omittit; consequentiæ tenent, & antecedens patet. Nam voluntas in sensu composito omnium principiorum habet gratiam; sed posita gratia non potest omittere; ergo &c. Respondent Adversarij, gratiam connexam cum actu, non obitare liberati, quia est principium aufferibile; si enim principium aliquod evitari potest à voluntate, quamvis ex natura sua connectatur cum actu, evitatio principij, mutatur ea connexio, ac proinde voluntas libera ad evitandam eam connexionem, est libera ad omitendum. Optima sanè responsio, si vera esset, & principij petitionem, simulque implicantiā in terminis non contineret. Quapropter

385. Contrà 1. Si gratia connexa cum actu per se necessaria ac faciendum actum esset principium aufferibile, vitarique posset, maxime per omissionem; sed per istam non; ergo &c. Prob. mi. Principia per se necessaria ad efficiendum actum immediate liberum, vel ad eliciendam omissionem immediate liberā, debent dari independenter ab actu, & independenter ab omissione; ergo, si gratia esset principium per se ad faciendum actum immediate liberum, deberet dari in voluntate independenter ab actu, & independenter ab omissione immediate libera. Si enim independenter ab omissione non haberet voluntas principia per se ad faciendum actum, non posset non omittere, cum non posset facere actum. Pariter, si independenter ab actu non haberet voluntas principia per se ad faciendam omissionem, non posset omittere, cum non posset non facere actum, ut ex terminis constat; atqui posita gratia in voluntate independenter ab omissione, nequit in eo instanti aufferri per omissionem, cum in eo instanti dari non possit omisio, utpote peccaminosa, atque essentialiter impossibilis cum gratia; ergo &c.

386. Contrà 2. Physica præmotio requisita per se ad actum nequit liberè aufferri per omissionem; ergo neque gratia per se requisita ad actum posset liberè aufferri per omissionem. Prob. maj. ideo physica præmotio per se requisita ad actum inaufferibilis est per omissionem, quia,

R. P. Gormaz Theolog. Tom. I.

ut liberè fieret omisio, debebat dari independenter ab omissione potentia ad non omitendum constituta per præmotorem; atqui etiam in nostro casu, ut liberè fiat omisio, debet dari independenter ab omissione potentia ad non omitendum constituta per gratiam; ergo, sicut per omissionem est inaufferibilis physica præmotio, ita etiam gratia est inaufferibilis per omissionem. Patet consequ. quia tam independentens est gratia ab omissione, quam præmotio, tamque connexa cum actu, quam ipsa præmotio; ergo, sicut præmotio, quia datur in instanti A, in voluntate independenter ab omissione, est inaufferibilis per omissionem, ita pariter gratia.

Explicatur ulterius ratio nostra fundamentalis contra Adversarios; non potest Deus juxta Adversariorum principia conservare gratiam, ut fiat actus præceptus; ergo gratia non potest influere tanquam principium per se in actum præceptum. Prob. consequ. Si Deus posset conservare gratiam, ut fieret actus præceptus, vel ad decemendam conservationem gratiæ, dirigeretur à scientia visionis de actu existente pro posteriori, vel à scientia media de actu existente conditionatè, nimirum sub conditione gratiæ conservatæ, vel à neutra? Sed quidquid respondeant Adversarij, Deus non potest ab ulla scientia dirigi; ergo &c.

Respondes 1. Munieffa: Deum per scientiam simplicis intelligentiæ scire, se posse conservare gratiam in instanti actus factibilis liberè à voluntate cum gratia, & possibilis pro posteriori ad gratiam. Deinde per scientiam mediam scire hominem antecedenter justum, si veniat ad instans urgentis præcepti, non peccatum omitrendo actum, aut omitrendo gratiam, sed facturum cum gratia actum pro posteriori; tandem per scientiam visionis scire, hominem in eo instanti non peccare, sed facere cum gratia actum pro posteriori. Hinc docet, Deum dirigi ad conservationem gratiæ per tres distinctas scientias, sed proximijs per scientiam visionis assignatam.

Nota autem, duas in ea scientia visionis dari notitias distinctas eo modo, quo in Deo distinguuntur multæ cognitiones inseparabiles. Prima est, hominem non peccare. Secunda, hominem facere actum. Prima est negativa, & habet pro objecto peccatum; secunda est affirmativa, & habet pro objecto actum. Hæc secunda, quæ ex suo modo tendendi per se supponit actum fieri per gratiam, non dirigit Deum ad gratiam conservandam in eo instanti; prima verò sufficientissime dirigit ad conservandam in eo instanti gratiam, nam, cum gratia non sit destruenda, nisi propter peccatum, sufficit notitia consequens, hominem in eo instanti non peccare, ut Deus gratiam non destruat, sed potius conservet, licet per impossibile ignoraret non fieri actum.

In hac solutione plura, & difficillima, & falsa continentur. Primò, Deum per scientiam

Ggg

simpli.

387.

388.

389.

390.

simplicis intelligentiæ scire, se posse conservare gratiam in instanti actûs factibilis liberè à voluntate cum gratia, ut lis est. Supponit enim falsò, quòd talis actus procedens à gratia fiat liberè. Contrarium enim probavimus à n. 346. ac proinde hæc libertas non deberet præsupponi, sed probari. Secundo supponit, etiam falsò, actum præceptum fluentem à gratia, ut lis est, tanquam à principio per se, esse liberum ex directione scientiæ mediæ. Probavimus enim suprâ à n. 311. non posse conservari illasam libertatem in casu nostro beneficio scientiæ mediæ. Tertiò supponit falsò, eas duas notitias, quas omninò inter se connexas vocat Adversarius, esse notitias de diverso objecto. Ratio est evidens, quia tunc non datur aliud non peccare, quàm facere actum; ergo notitia cognoscens non dari peccatum, cognoscit dari actum, & notitia cognoscens, dari actum, cognoscit voluntatem in eo instanti non peccare. Quapropter

391. Contrâ primò. Illæ duæ notitiæ non possunt distingui naturaliter, sed solum formaliter; atqui distinctio formalis insufficiens est, ut Deus dirigatur ex una notitia, & non dirigatur ex altera; ergo &c. Conseq. tenet, & min. constat ex Tractat. de Deo ex dictis, Maj. verò Probat. Una virtualitas cognitionis divini ob suam perfectionem cognoscit objectum omni modo, quo illud præsupponit cognoscibile, aliter modus ille cognoscendi, five virtualitas cognitionis diminuta esset, cum non adæquaret totam cognoscibilitatem objecti; atqui in eo instanti non est Petrus cognoscibilis ut non peccans, quin sit cognoscibilis ut faciens actum præceptum; aut e-contrâ, cum in illo instanti, non peccare, & facere actum præceptum idem omnino sit; ergo eadem virtualitas, quæ cognoscit Petrum non peccare cognoscit etiam Petrum facere actum præceptum; ergo illæ duæ notitiæ, five formalitates non possunt distingui virtualiter. Contrâ secundò. In eo instanti Petrum non peccare, & facere actum præceptum idem omnino est; ergo non potest scientia cognoscere Petrum non peccare, nisi cognoscendò, Petrum facere actum præceptum. Contrâ tertiò. Scientia negans Petrum peccare utpote prudens, & rationalis aliquod morivum debet habere, sed non aliud, nisi, quòd Petrus facit actum; ergo scientia illa cognoscit, quòd Petrus facit actum.

392. Contrâ quartò. Per te scientia cognoscens Petrum facere actum, est posterior actû, eaque de causa nequit dirigere ad conservationem gratiæ prærequisitam, ut Petrus faciat actum; sed etiam scientia cognoscens, Petrum non peccare, est posterior actû; ergo &c. Probat. min. Ideo cognoscit Deus, Petrum non peccare, quia Petrus non peccat, & non econtrâ, quæ est ratio, qua cum S.S. P.P. probat tota Schola Societat. prioritatem nostrorum actuum respectu scientiæ visionis, ut in Tract.

de Deo vidimus; ergo scientia cognoscens Petrum, non peccare, est posterior non peccatò Petri, sed in eo instanti non peccatum est actus præceptus; ergo scientia cognoscens, Petrum non peccare, est posterior actû præceptò. Contrâ 5. scientia cognoscens, Petrum non peccare, cognoscit, quòd sit formalitè, Petrum non peccare, sed Petrum non peccare, est facere actum, ac proinde hæc notitia est posterior actû. Mirum est, quot vias quasièrint Adversarij ad effugiendam vim hujus argumenti, quas, ut facilius expendamus, & rejiciamus, sit

SECTIO V.

Responsiones Adversariorum rejiciuntur.

Respond. primò. Muniellâ, veritatem notitiæ negativæ, scilicet *homo non peccat*, ideo dari ante gratiam & actum, quia homo pro priori non peccat, ac proinde non peccat pro eo instanti, quomocumque sit, quando autem non peccat pro eo instanti, nullatenus peccat, ac proinde verum est, quòd non peccat antecedenter ad gratiam, & actum. Contrâ tamen primò. Pro signo priori ad actum, & omissionem, neque datur peccatum, neque datur non peccatum, sed datur præcisio ab utroque; ergo pro eo signo priori non est verum dicere, quòd homo non peccat, sed quòd præcindat à peccato. Probat. ant. Pro signo priori causæ liberæ, & indifferentis ad actum, & omissionem non est verum dicere, quòd pro eo signo datur actus, neque est verum dicere, quòd pro eo signo detur ommissio, sed solum est verum dicere, quòd pro eo signo datur præcisio ab actu, & omissione; five, quòd idem est, quòd pro eo signo datur indifferentia, ut pro signo sequenti ponatur liberè actus, si voluntas velit, & excludatur ommissio; vel ut liberè ponatur ommissio, & excludatur actus; ergo pro eo signo neque datur peccatum, neque datur non peccatum, sed præcisio ab utroque. Patet conseq. Quia in nostro casu peccatum est ommissio, non peccatum est actus; atqui pro eo signo non datur actus, neque ommissio, sed præcisio ab utroque; ergo pro eo signo non datur peccatum, neque datur non peccatum, sed præcisio ab utroque.

Contrâ secundò. Per te in illo signo non datur veritas notitiæ affectivæ, scilicet *homo facit actum*; ergo neque datur veritas notitiæ negativæ, scilicet *homo non peccat*. Probat. conseq. Ideo in eo signo non datur veritas notitiæ affirmativæ, *homo facit actum*, quia illud non est signum elicentiae actus, sed signum præcisionis, five indifferentiæ ad actum; atqui eodem modo illud signum non est signum non peccati, sed præcisionis, ac indifferentiæ ad peccatum, & non peccatum; ergo &c. Probat. min. Si pro signo sequenti po-